

TÜRKİYE’DE SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ÜZERİNE YAPILAN YÜKSEK LİSANS TEZLERİ: BİR İÇERİK ANALİZİ ÇALIŞMASI

Ali DİLEK*

Sultan BAYSAN**

A. Adnan ÖZTÜRK***

ÖZ

Bu çalışma, Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin genel eğilimlerini belirlemeye yönelik bir içerik analizi çalışmasıdır. Çalışma 2010-2017 yılları arasında Türkiye’de 54 üniversitede Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında yapılan toplam 415 yüksek lisans tez çalışmasını kapsamaktadır. Çalışmanın veri kaynağı olan tezler İnternet’ten Yüksek Öğretim Kurulu’nun (YÖK) “*Ulusal Tez Merkezi*” sitesinden “*Sosyal Bilgiler*” ve “*Sosyal Bilgiler Eğitimi*” anahtar kelimeleri üzerinden tarama yapılmıştır. Sosyal Bilgiler ve Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında yapılan tezler doküman incelemesi yoluyla yıl, araştırma türü, araştırma yöntemi, konu alanları, seçilen örneklem, örneklem büyüklüğü, veri toplama araçları, üniversitelere göre dağılımları ve veri analiz yöntemleri açısından değerlendirilmiştir. Çalışmada elde edilen bulgular betimleyici analiz araçlarından yüzde, frekans değerleriyle açıklanmış; daha sonra bunlar tablo ve grafiklerle sunulmuştur. 2010-2017 yılları arası yapılan yüksek lisans tezlerinde en çok nitel araştırma yöntemi ve araştırma deseni olarak da tarama modelinin kullanıldığı belirlenmiştir. Örneklem grubu olarak Orta-öğretim ve Branş Öğretmenleri üzerinde çalışıldığı; veri toplama aracı olarak anketin kullanıldığı; verilerin analizi kısmında betimsel analiz yönteminin kullanıldığı; en çok *konu-kavram öğretimi* konularının işlendiği, en çok tez yapılan üniversitenin ise Gazi Üniversitesi olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler eğitimi, yüksek lisans, içerik analizi, tezler

* YL Öğrencisi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın, alidilek11@gmail.com

** Prof. Dr., Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kepez, Aydın, sbaysan@adu.edu.tr

*** Dr. Öğr. Üyesi, Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kepez, Aydın, adil_adnanozturk@hotmail.com

Makalenin Geliş Tarihi: 26.07.2017 Kabul Tarihi: 24.04.2018

SOCIAL STUDIES EDUCATION MASTER THESES IN TURKEY: A CONTENT ANALYSIS STUDY

ABSTRACT

This paper is a content analysis study to determine the general trends of Master theses (MSc) in Social Studies Education in Turkey. The study covers a total of 415 thesis published in Social Studies Education at 54 universities in Turkey between 2010-2017. While these theses were being investigated, the theses were collected by surveying the “*National Thesis Center*” website of the Higher Education Council (YÖK). Theses about the “*Social Studies*” and “*Social Studies Education*” were investigated by looking at the year, type and method of research, subject areas, selected sample, sample size, data collection tools, distributions according to universities, and data analysis methods. Findings obtained from the study were presented by using descriptive tools such as percentage and frequencies. The results were presented in tables and graphs. As the result of the study, it was determined that the most frequent number of research carried out was done by qualitative methods and the survey model was used as the most common research design. It was determined that the subjects of the sample group were secondary education and branch teachers. Questionnaires were mostly used as a data collection tool. Descriptive methods were primarily used in the analysis parts. The most common research was on *subject-concept teaching*.

Key Words: Social studies education, master degree, content analysis, msc theses

GİRİŞ

İnsanlar için sosyal bilimlerin önemi büyüktür. Toplum içinde yaşayan bireylerin ihtiyaçlarıyla toplumun beklentileri arasındaki dengeyi sağlamada, bireylere gerekli bilgi, beceri, tutum ve değer kazandırma açısından sosyal bilimler önemli bir göreve sahiptir (Oruç ve Ulusoy, 2008).

Naylor ve Diem’e (akt. Paykoç, 1995, s. 48) göre sosyal bilgiler öğretiminde üç yaklaşım, uygulamaları etkilemiştir. Bunlar vatandaşlık için bilgi, kültür aktarımı olarak bilgi, sosyal bilim olarak yansıtıcı problem çözmedir. Sosyal bilim, değişimin bilimi olduğu, insanları ve insan ilişkilerini değişim ve çeşitlilik içinde inceleyerek bununla ilgili becerileri geliştirdiği için sosyal bilgiler alanını da bu anlamda etkileyebilmektedir. Günümüzde “*Değişimin Bilimi*” şeklinde tanımlanan sosyal bilimler (Paykoç, 1991, s. 2) içeriğinde birçok disiplini kapsar. Bu disiplinler insan ve toplumun gelişimine paralel olarak onları, çeşitli boyutlarını yansıtan alanlarda genişlemiştir. Bu alanlar

tarih, coğrafya, antropoloji, sosyoloji, psikoloji, ekonomi, idari bilimler, siyasal bilimler, hukuk vb. olarak sıralanabilir.

Bilindiği üzere araştırmacılar daha önce neler yapıldığını ortaya çıkarma, buradan hareketle tekrardan ve eksik bilgiden kaçınma amaçlı olarak literatür taraması yapar. Literatür taramasının önemi de buradan gelir. Literatürdeki bilgilerin araştırılması ve tasnifi hayli zaman alır. Bu dezavantajı gidermek amaçlı ilgili alanda yapılan çalışmaları bir arada vermek, özelliklerini ortaya koymak ya da kıyaslamak üzere içerik analizi çalışmalarının arttığı gözlenmektedir. Bununla birlikte literatürde birçok çalışma bulunmaktadır. İçerik analizinin literatürde *yayın yığınlarının değerlendirilmesi için kullanılan bir yöntem* (Falkingham ve Reeves, 1998 akt. Göktaş, Hasançebi, Varışoğlu, Akçay, Bayrak, Baran ve Sözbilir, 2012) olarak değerlendirildiği düşünüldüğünde bu açığı kapatmak için birçok yayın olduğu dikkati çeker (örn. Başol, 2006; Oruç ve Ulusoy, 2008; Arık ve Türkmen, 2009; Sönmez, Merey ve Kaymakçı, 2009; İncekara, 2009; Karadağ, 2009; Lee, Wu ve Tsai, 2009; Saban, Koçbeker ve Saban, 2010; Tarman, Güven ve Aktaşlı, 2011; Göktaş ve ark., 2012; Kahyaoğlu, 2016; Yüksel, Gündoğdu, Akyol ve Vural, 2016). Bu çalışmalar eğitim bilimleri, bilim, coğrafya, çevre eğitimi, matematik hatta hayat boyu öğrenme gibi daha spesifik konuları da içeren alanlarda yapılmıştır.

Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi alanındaki lisansüstü tezlerini incelemeye yönelik çalışmaların yeterli sayıda olmadığı belirlenmiştir. Alanda ilk eserlerden biri Oruç ve Ulusoy (2008) tarafından 2000-2007 yılları arasındaki tez çalışmalarını konu edinen çalışmadır. Bu araştırma ile yazarlar Sosyal Bilgiler Eğitimi ile ilgili yapılan tezlerde eksik araştırma yöntemleri kullanıldığını ve tez konularının seçiminde özgünlük sağlanmadığını ileri sürmektedir. Oruç ve Ulusoy’un (2008) makalesinde, yüksek lisans tezleri ile ilgili eleştiriler ve tespitlere de yer verilmiştir. Bu çalışmada Türkiye’de “Sosyal Bilgiler Öğretimi” alanında yapılmış ve rastlantısal olarak belirlenmiş 100 tezin konu dağılımına ilişkin bulgular paylaşılmıştır. Oruç ve Ulusoy’a göre (2008) tezlere işlenen konular açısından bakıldığında tezlerde gereğinden fazla öznel anlatıma, yazım hatalarına, anlatım bozukluklarına rastlanıldığı ve gereksiz kaynak kullanımı olduğu ifade edilmektedir.

Bir diğer çalışma Sönmez, Merey ve Kaymakçı (2009) tarafından yapılan ve bildiri olarak sunulan çalışmadır. Araştırma, vatandaşlık bilgisi ile ilgili 1997-2008 yılları arasında yapılan YÖK’ün Tez Merkezi’nden ve Üniversite kütüphanelerinden ulaşılarak elde edilen tezler üzerinde yapılmıştır. Bu

çalışmada toplamda 27’si yüksek lisans, 3’ü doktora olmak üzere 30 teze ulaşılmıştır. 1997-2004 yılları arasında yapılan toplam 12 tez bulunmuşken, 2006’dan sonra üç yıllık zaman diliminde ise 14 tez tespit edilmiştir. Bu tezlerin dağılımı 15 üniversite arasında olmakta; Gazi, Hacettepe ve Marmara üniversiteleri başı çekmektedir (Akt. Tarman, Acun ve Yüksel, 2010).

Aksoy, Sönmez, Merey ve Kaymakçı (2009) tarafından yapılan 1998-2008 yılları arasında toplam 118 yüksek lisans tezinin incelendiği araştırmada, 2005 yılındaki Sosyal Bilgiler Öğretim Programının, Sosyal Bilgiler Eğitimi üzerine yapılan tez konularına ne kadar yansıdığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışmada 2005 yılından sonra yüksek lisans tezi sayısında artış olduğu ifade edilmektedir.

Bu alandaki çalışmalardan bir diğeri de Şahin, Yıldız ve Duman’ın (2009) çalışmasıdır. Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi ile ilgili yapılmış tezlerin bazı ölçütlere göre dağılımının değerlendirilmesidir. Yöntem olarak YÖK’ün Ulusal Tez Merkezi’nde vatandaşlık, insan hakları ve sosyal bilgiler kelimeleri girilerek 436 yüksek lisans tezine ulaşılmıştır. Bu tezler yıllarına, yapıldıkları üniversitelere, danışmanların unvanlarına göre gruplandırılmıştır. Yıllara göre dağılımda 90’lı yıllarda 1-5 arasında değişirken 2000’li yıllardan sonra yıllık 40-60 adet gibi tez sayısında bir artış görülmektedir. Gazi Üniversitesi 85 teze ilk sırada yer alır (Akt. Tarman, Acun ve Yüksel, 2010). Konular yönünden gruplandırılmaya bakılacak olursa öğretim programı ve öğretim yöntemleri konuları alanında hazırlanan tezler çoğunluktadır. 170 tanesi öğretim programı, 127 tanesi ise öğretim yöntemleri ile ilgilidir. Sonuç olarak, yüksek lisans tezlerinin sayılarının artmasının, Sosyal Bilgiler Eğitimi ile ilgilenen akademisyen sayısı ve lisansüstü programlarının sayısı ile yakından ilişkili olduğu anlaşılmaktadır (Şahin, Yıldız ve Duman, 2009).

Bu çalışmanın amacı, 2010-2017 yılları arasında Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında yapılan çalışmaların tanımlayıcı özelliklerini ortaya koymaktır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde hangi konular yaygın olarak tercih edilmiştir?
3. Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde hangi yöntemler yaygın olarak kullanılmıştır?

4. Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde hangi araştırma desenleri yaygın olarak kullanılmıştır?
5. Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde hangi veri toplama araçları yaygın olarak kullanılmıştır?
6. Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde örneklem grubu nasıl değişmektedir?
7. Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde yaygın olarak kullanılan veri analiz yöntemleri hangileridir?
8. Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin üniversitelere göre dağılımı nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma doküman incelemesi modelinde betimsel bir araştırmadır. Bulgular çalışmanın amacına uygun olarak betimsel doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Betimsel doküman (içerik) analizi yöntemi ile nicel ve nitel araştırmalar incelenip alandaki genel eğilimler belirlenmektedir (Çalık ve Sözbilir, 2014). Doküman İncelemesi yapılan bu araştırmada belli başlı dört aşama izlenmiştir: (1) Dokümanlara ulaşma, (2) Dokümanların anlaşılması, (3) Verilerin analiz edilmesi ve (4) Verinin kullanılması şeklinde oluşmuştur. Tez dokümanlarından elde edilen verilerin analizinde betimleme amacıyla frekans tablolarından yararlanılmıştır.

Bu çalışmada temel olarak birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirerek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamak amaçlanmıştır.

Çalışmanın Kapsamı

Bu çalışmada, Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında yapılan tezlerin genel eğilimleri incelenmektedir. Dolayısıyla, çalışmanın evrenini Türkiye’de 1 Eylül 2010 ile 30 Haziran 2017 yılları arasında 54 üniversitede yapılan 415 adet sosyal bilgiler eğitimi ile ilgili yüksek lisans tezi oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

Çalışmanın ilk aşamasında YÖK ana sayfasından ulaşılan Ulusal Tez Merkezi’ndeki ayrıntılı tarama seçeneğiyle tez başlığından “*sosyal bilgiler*” ve “*sosyal bilgiler eğitimi*” anahtar kelimelerinde geçen izinli tezlere ulaşılmış; bu taramadan elde edilen tezler, pdf formatında bilgisayara aktarılmıştır. İkinci aşamada tezler doküman incelemesine tabii tutulmuştur. 2017 verileri Haziran ayına kadar olan 6 aylık süreci kapsamaktadır. Bu nedenle 2017 yılı tez sayısı diğer yıllara göre daha az sayıdadır. Tezlerde kullanılan analiz tipi, yöntemleri ilgili tezlerde yansıtılan ifadeyle sınırlıdır.

Geçerlik-Güvenirlilik

Bu araştırmanın geçerliğini artırmak için yapılan işlemler aşağıdaki gibidir:

- Araştırmanın verilerini toplamak için Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Eğitimi ve Eğitim Bilimleri Bölümlerinde görev yapan uzmanların görüş ve önerileri dikkate alınmıştır.
- Araştırma verilerinin toplanması dört hafta sürmüştür. Tezleri tablolaştırılarak verileri ayrı ayrı not alınarak oluşturulmuştur.
- Toplanan veriler ayrı ayrı kategorize edilmiş ve birlik olunamayan hususlarda diğer araştırmacıların görüşüne başvurulmuştur.
- Oluşturulan kategorilerinin doğru ve etkili sunumu için tekrar alan uzmanlarının görüş ve önerilerine danışılmıştır.

Araştırmanın güvenilirliği için ise aşağıdaki işlemler gerçekleştirilmiştir:

- Araştırmanın kapsamı, yöntemi ve aşamaları (veri toplama, verilerin analizi, yorumlama ve sonuçlara ulaşma) süreçlerindeki işlemler ayrıntılı olarak yer verilmiştir.
- Elde edilen veri ve sonuçlar açık bir şekilde ilişkilendirilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada toplanan veriler önce kavramsallaştırılmıştır. Daha sonra ortaya çıkan kavramlara göre düzenlenmiş, buna göre veriyi açıklayan temalar saptanmıştır. Toplanan veriler doküman incelemeye dayalı içerik analizine tabii tutularak, veriler arasında yer alan anlamlı bölümlere isim verilmiştir. Elde edilen kavramlar birbirleriyle belirli bir tema altında sınıflandırılmıştır. Kavramların incelenmesi sonucunda birbirleriyle olan ilişkileri ortaya çıkarılmış, ve bu ilişkiler daha üst düzey bir tema ile açıklanmıştır. Daha önce de belirtildiği gibi sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılmış tezlerden 2010-2017

yılları arasında yapılan 415 yüksek lisans tezi incelenmiştir. Bu tezler yapılış tarihine, yapıldıkları üniversitelere, konu, araştırma deseni, veri toplama aracı, analiz yöntemi, örneklem grubu ve sayısına göre gruplandırılmıştır. Tezlerin özellikleri betimsel istatistik araçlarından frekans ve yüzde değerleri ile ifade edilmiş; tablo ve grafiklerde gösterilmiştir.

BULGULAR

Çalışmada elde edilen bulgular araştırma soruları temel alınarak analiz edilmiş ve aşağıda sunulmuştur.

Birinci araştırma sorusuna yönelik bulgular

Tablo 1. Sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılmış yüksek lisans tezlerinin yıllara göre dağılımı (2010-2017)

Yıl	f	%
2010	59	14,22
2011	61	14,70
2012	42	10,12
2013	46	11,08
2014	70	16,87
2015	65	15,66
2016	60	14,46
2017	12	2,89
Toplam	415	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi 2010-2017 yılları arasında Sosyal Bilgiler Eğitimi ile ilgili olarak toplam 415 yüksek lisans tezinin hazırlandığı belirlenmiştir. Sosyal Bilgiler ile ilgili yürütülmüş bu çalışmaların yıllara göre bir dalgalanma gösterdiği görülmektedir. En çok 2014 yılında 70 tane tez yayımlandığı ve %16.87’lik bir yüzde ile en çok çalışma yapıldığı yıl olmuştur. 2017’nin beş aylık kısmında ise 12 tane tez yayımlandığı görülmektedir.

İkinci araştırma sorusuna yönelik bulgular**Tablo 2.** Sosyal bilgiler eğitimi ile ilgili tezlerin araştırma konularına ilişkin bulgular

		f	%
Konu ve/veya kavram Öğretimi	Sosyal bilgiler öğretimi	39	18,40
	Değer eğitimi	30	14,15
	Coğrafi terimler	29	13,68
	Tarih öğretimi	25	11,79
	Kavram analizi	23	10,85
	Konu inceleme	21	9,91
	Çevre eğitimi	18	8,49
	Kültürel miras	13	6,13
	Küreselleşme	8	3,77
	Yerel öğeler	6	2,83
Toplam		212	100
Başarı – Tutum		86	66,15
Mesleki yeterlilik		22	14,47
İçerik (ders-program)		22	14,47
Toplam		130	100
Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar (strateji-yöntem-teknik-uygulama)	Beceri	66	90,41
	<i>Storyline</i> yöntemi	7	9,59
Toplam		73	100
Genel toplam		415	100

Tablo 2’ye bakıldığında çalışmaların 212 tanesi konu ve kavram öğretimi, 130’u başarı-tutum, mesleki yeterlik ve içerik alanlarında gerçekleştirilmiştir. Bu alanda öncelikle sosyal bilgiler öğretimi olmak üzere sosyal bilgiler öğretimi, değer eğitimi, coğrafi terimler, kavram analizi, tarih öğrenimi gibi konular başı çekmektedir. Kültürel miras, küreselleşme, ve yerel öğeler konularının ise daha az tercih edildiği görülmektedir. Başarı ve tutum konuları çalışmaların 86 tanesini oluştururken, mesleki yeterlilik ve ders ya da program içeriği konuları ise 22’şer araştırmaya konu olmuştur. Sosyal Bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar (strateji, yöntem, teknik, uygulama) konularının-

da ise çalışmaların 66 tanesini beceri konusu oluşturmaktadır. Storyline yöntemi (dijital hikaye yazma) ise yeni bir alan olarak tezlere yansımıştır.

Üçüncü araştırma sorusuna yönelik bulgular

Tablo 3. Sosyal bilgiler eğitimi alanında kullanılan araştırma yöntemleri

Araştırma Yöntemleri	f	%
Nitel	192	46,27
Nicel	180	43,37
Karma	43	10,36
Toplam	415	100

Tablo 3’de görüldüğü gibi sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılan çalışmalarda en fazla %46,27 ile nitel araştırma yöntemleri, bunu %43,37 ile nicel araştırma yöntemleri ve en az ise %10,36 ile karma araştırma yönteminin takip ettiği tespit edilmiştir.

Tablo 4. Araştırma yöntemlerinin yıllara göre dağılımı

Yıl	Nitel		Nicel		Karma	
	F	%	f	%	f	%
2010	18	9,38	37	20,56	4	9,30
2011	23	11,98	32	17,78	5	11,63
2012	15	7,81	25	13,89	3	6,98
2013	21	10,94	21	11,67	5	11,63
2014	38	19,79	23	12,78	8	18,60
2015	33	17,19	26	14,44	6	13,95
2016	38	19,79	12	6,67	10	23,26
2017	6	3,13	4	2,22	2	4,65
Toplam	192	100	180	100	43	100

Tablo 4’te görüldüğü gibi, araştırmacıların sosyal bilgiler eğitimi ile ilgili olarak 2010-2017 yılları arasında yürüttükleri tezlerde en fazla nitel araştırma yöntemleri ve en az ise karma araştırma yöntemlerini kullandıkları tespit edilmiştir. Özellikle 2013 yılından itibaren nitel araştırma yöntemlerinde bir artış olduğu gözlenirken; 2010 yılından itibaren nicel araştırma yöntemlerinde bir azalma olduğu görülmektedir. Yine 2010 yılından itibaren karma araştırma yöntemi kullanımında da bir artış olduğu görülmektedir.

Dördüncü araştırma sorusuna yönelik bulgular**Tablo 5.** Sosyal bilgiler eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin araştırma desenine ilişkin bulgular

		f	%
Nitel	Fenomenoloji (olgu bilim)	70	36,46
	Durum (vaka, örnek olay) çalışması	52	27,08
	Etnografi (kültür analizi)	30	15,63
	Eylem araştırması	23	11,98
	Gömülü teori (kuram oluşturma)	17	8,85
Toplam		192	100,00
Nicel	Tam deneysel desen	38	21,11
	Yarı deneysel desen	24	13,33
	Zayıf deneysel desen	7	3,89
	Tek denekli desen	6	3,33
	Deneysel olmayan	Tarama	72
	Kontrol gruplu desen	33	18,33
Toplam		180	100
Karma	Karma (*)	29	67,44
	Deneme deseni	6	13,96
	Karma gömülü desen	2	4,65
	Karma paralel desen	2	4,65
	Karma keşfedici sıralı desen	2	4,65
	Karma eş zamanlı dönüşümsel desen	2	4,65
	(*) Tezlerdeki ifade esas alınmıştır.	Toplam	43
Genel toplam		415	100

Tablo 5’de görüldüğü gibi 192 adet nitel, 180 adet nicel ve 43 adet karma desende yüksek lisans tezi yapılmıştır. Araştırmacıların sosyal bilgiler eğitimi alanında nitel araştırma desenlerinden en fazla fenomenolojiyi (70) tercih ettikleri belirlenmiştir. Fenomenolojiyi sırayla durum çalışması (52), etnografi

(30), eylem araştırması (23) ve gömülü teori (17) desenleri takip etmektedir. Nicel araştırmalarda ise çalışmaların 72 tanesini tarama deseni oluşturmaktadır. Daha sonraki çalışmalar ise tam deneysel desen (38), kontrol gruplu desen (33), yarı deneysel desen (24), zayıf deneysel desen (7), tek denekli desen (6) takip etmektedir. Karma araştırma desenlerinde ise karma desen araştırmacılar tarafından 29 kez kullanılmıştır. Karma desenin yanı sıra deneme deseni (6), karma gömülü desen (2), karma paralel desen (2), karma keşfedici sıralı desen (2) ve eş zamanlı dönüşümsel desen (2) de kullanılmıştır.

Beşinci araştırma sorusuna yönelik bulgular

Tablo 6. Sosyal bilgiler eğitimi alanındaki tezlerde kullanılan veri toplama araçlarına ilişkin bulgular

		f	%
Görüşme	Anket	185	44,58
	Yapılandırılmış görüşme	47	11,33
	Yarı yapılandırılmış görüşme	24	5,78
	Yapılandırılmamış görüşme	12	2,89
Toplam		268	64,58
Akademik başarı testi		81	19,52
Doküman analizi		39	9,40
Gözlem	Yapılandırılmış gözlem	18	4,34
	Yapılandırılmamış gözlem	9	2,17
Toplam		27	6,51
Genel toplam		415	100

Tablo 6’da görüldüğü gibi sosyal bilgiler eğitimi ile ilgili yüksek lisans tez çalışmalarında araştırmacılar en fazla uyguladıkları görüşmenin (%64,58) veri toplama aracı olarak anketi (185) sıklıkla kullanmışlardır (%44,58). Akademik başarı testi (81), doküman analizi (39) ve gözlem (27) görüşmeyi takip etmiştir.

Altıncı araştırma sorusuna yönelik bulgular**Tablo 7.** Sosyal bilgiler eğitimi yüksek lisans tezlerinde kullanılan örneklem grubuna ilişkin bulgular

Örneklem grubu	f	%
Öğretmenler	93	37,05
Ortaokul öğrencileri	58	23,11
İlkokul öğrencileri	55	21,91
Lisans öğrencileri	35	13,94
Öğretim elemanları	5	1,99
Lisansüstü	3	1,20
Diğer	2	0,80
Toplam	251	100

Örneklem grubu ve örneklem sayıları kısmında 415 çalışmadan sadece 215’inde örneklem gruplarına ilişkin veriler bulunmuştur. Bir başka deyişle, tezlerin yarıdan fazlasında bir örneklem grubu ile çalışma yapma söz konusudur (%60,48). Tablo 5’de görüldüğü gibi, sosyal bilgiler eğitimi alanında en fazla yüksek lisans tezinin yapıldığı örneklem grubunun branş öğretmenleri (%37,05) ve ortaokul öğrencileri (%23,11) olduğu belirlenmiştir. Bunları ilkokul (%21,91) ve lisans düzeyi öğrencileri (%13,94), öğretim elemanları (%1,99), lisansüstü öğrencileri oluşturmaktadır. Ayrıca bazı çalışmalarda araştırmacıların birden fazla örneklem grubu ile çalışma yaptıkları tespit edilmiştir.

Yedinci araştırma sorusuna yönelik bulgular**Tablo 8.** Sosyal Bilgiler eğitimi alanındaki tezlerde kullanılan örneklem sayılarına ilişkin bulgular

Örneklem sayıları	f	%
1-200	159	63,35
200-400	49	19,52
400-700	28	11,16
700-1000+	15	5,98
Toplam	251	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi sosyal bilgiler alanında yapılan çalışmalarda araştırmacıların toplam örneklem sayısı olarak en çok 1-200 aralığını seçtikleri dikkat çekmektedir. Bunu 200-400 ve 400-700 aralıkları takip etmektedir. En az tercih edilen örneklem sayısının ise 700-1000+ aralığı olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 9. Sosyal bilgiler eğitimi alanındaki tezlerde kullanılan veri analiz yöntemlerine ilişkin bulgular

		f	%	
Nicel	Betimsel	Frekans, yüzde	116	38,80
		T- testi	70	23,41
		Anova testi	66	22,07
		Nvivo 7-8-11 testi	18	6,02
	Kestirimsel	Ki kare testi	15	5,02
		Diğer parametrik testler	7	2,34
		LSD testi	6	2,01
	Regresyon	3	1,00	
Toplam		185	61,87	
Nitel		Betimsel analiz	51	17,06
		İçerik analizi	46	15,38
		Tümevarımsal analiz	17	5,69
Toplam		114	38,13	
Genel toplam		299	100,00	

Tablo 9’da görüldüğü gibi sosyal bilgiler yüksek lisans tezlerinde kullanılan betimsel veri analiz yöntemleri (frekans ve yüzde) en fazla başvurulan yöntemler olmuştur. Bunları t-testi (%23,41) ve Anova testi (%22,07) izlemiştir; nitel analiz yaklaşımı olarak da en fazla betimsel (%17,06) ve içerik analizinin (%15,38) kullanıldığı rapor edilmiştir.

Sekizinci araştırma sorusuna yönelik bulgular**Tablo 10.** Sosyal bilgiler eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin üniversitelere göre dağılımı

Üniversite	f	%	Üniversite	f	%
Gazi	36	8,67	İnönü	9	2,17
Marmara	29	6,99	Dokuz Eylül	8	1,93
Fırat	21	5,06	Ağrı İbrahim Çeçen	8	1,93
Atatürk	21	5,06	Ondokuz Mayıs	8	1,93
Niğde	19	4,58	Mehmet Akif Ersoy	8	1,93
Muğla Sıtkı Koçman	18	4,34	Adnan Menderes	8	1,93
Anadolu	14	3,37	Akdeniz	7	1,69
Abant İzzet Baysal	13	3,13	Balıkesir	7	1,69
Erzincan	13	3,13	Pamukkale	7	1,69
Sakarya	13	3,13	Çukurova	7	1,69
Ahi Evran	13	3,13	Kafkas	6	1,45
Afyon Kocatepe	13	3,13	Dumlupınar	6	1,45
Kastamonu Üniversitesi	12	2,41	Cumhuriyet	5	1,20
Çanakkale Onsekiz Mart	10		Gaziosmanpaşa	5	1,20
	2,41				
Giresun	9	2,17	Diğer (*)	52	12,53
Celal Bayar Üniversitesi	9	2,17	Toplam	415	100

Tablo 10’da görüldüğü gibi sosyal bilgiler eğitimi yüksek lisans tezlerinin üniversitelere göre dağılımına bakıldığında en çok tezin Gazi Üniversitesi’nde (%8,67) yapıldığı görülmektedir. Bu üniversiteyi sırayla Marmara (%6,99), Atatürk (%5,06), Fırat (%5,06), Niğde (%4,58) ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (%4,34) takip etmektedir. Diğer başlığı altında toplanan 52 tez (%12,53) 24 üniversitede yapılan 4 ve 4’ün altındaki tez sayılarını göstermektedir. Tez sayısı fazla olan üniversitelerin yüksek değere sahip olmalarındaki sebeplerden birisi bünyelerinde bulundurdıkları akademik kadronun diğer üniversitelere göre nispeten daha fazla olması olabilir. Buna öğrencilerine geniş araştırma imkânları sunmaları ve yüksek lisans programlarının diğer üniversitelere göre daha önceki yıllarda açılmış olması gibi sebepler de eklenebilir. Okulların yüksek lisans kontenjanlarına baktığımızda en çok tez yapılan Gazi Üniversitesi’nde 2014-2015 yıllarında 15, 2015-

2016 yıllarında 15, 2016-2017 yılları arasında ise 20 kişidir. Tez sayıları az olan üniversitelerden örneğin Adnan Menderes Üniversitesi yıllık kontenjanı 2017'ye kadar 10 kişinin altındayken daha alt sıralardaki üniversitelerin daha azdır. Sonuç olarak, yüksek lisans programlarında açılan kontenjan sayıları- la yapılan tez sayıları arasında doğrudan bir bağlantı olduğu düşünülebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Literatürde yeni ve özgün araştırmalar çıkarabilmek için önceki araştırmalara ilişkin yöntem ve eğilimlerin neler olduğunun, bunların yıllar itibariyle nasıl bir ivme gösterdiğinin ortaya konması; yine benzer çalışmalar ile oluşabilecek yığılmaların önlenmesi ve eksiklerin belirlenmesi araştırmacılara katkı sağlayabilir. Bu amaç güdülerek yapılan bu araştırmada, Türkiye'de sosyal bilgiler eğitimi alanında 2010-2017 yılları arasında Türkiye'de 54 üniversitede yapılan yüksek lisans tezleri çeşitli açılardan betimsel yöntemle incelenmiştir. Araştırma 415 yüksek lisans teziyle sınırlıdır. Bu araştırmada, Türkiye'de sosyal bilgiler eğitimi ile ilgili yüksek lisans tezlerinin sayısında 2010 yılından itibaren bir artış olduğu tespit edilmiştir. Tezlerin dağılımında yıllara göre dalgalanma görülmektedir. 2014 yılı, 70 tane tez ve %16.87'lik bir yüzde ile en çok çalışma yapılan yıl olmuştur.

YÖK'ün 2010-2017 yılları arası yaptığı istatistiklere bakılacak olursa 2005'ten sonra akademik kadroların artması ve birçok üniversitede de Sosyal Bilgiler Programının hem lisans hem de lisansüstü olarak açılmasıyla, yürütülen araştırma sayıları da doğru orantılı olarak artmıştır. Yine tez sayıları ile ilgili değerlendirmeleri yaparken Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünün kuruluş tarihinin de (1997) önemli bir etken olduğu gözden kaçırılmaması gereken bir durumdur (Şahin, Yıldız ve Duman, 2009). Diğer bir deyişle, kuruluş tarihi itibariyle önce kurulmuş üniversiteler çalışma sayısı açısından daha fazla yol kat etmiştir. Yapılan benzer çalışmada (Tarman, Acun ve Yüksel, 2010) 2002'den sonra sosyal bilgiler eğitimi alanında tezlerin arttığı bulunmuştur. Bir diğer çalışmada ise (Oruç ve Ulusoy, 2008) sosyal bir alan olarak sosyal bilgiler öğretimi diğer alanlar kadar eski olmadığı vurgulanmaktadır. Bu nedenle alanla ilgili çalışmaların sayısının az olduğu; araştırmacıların çalışmalarında yanlış veya eksik araştırma yöntemlerini kullandıkları ve konu seçiminde özgünlüğü sağlayamadıkları belirtilmektedir. Genel olarak 2010'dan itibaren sosyal bilgiler tez araştırmalarının artış göstermesi, 2005'te uygulamaya konulan eğitim programında sosyal bilgiler konularına daha fazla ağırlık verilmesinden kaynaklanmıştır. Ayrıca Türkiye'de yıllar içerisinde sosyal bilgiler alanında çalışma yapan araştırmacıların sayısındaki artış da buna sebep olarak gösterilebilir.

Türkiye’de yapılan sosyal bilgiler alanındaki araştırmaların çoğunlukla sosyal bilgiler ile ilgili kavramları tanıma, hatırlama ve kavram yanlışları üzerine yoğunlaştığı, bunu sosyal bilgilere yönelik tutumlar, öğrenme ve öğretme modelleri, yöntem ve tekniklerin izlediği belirtilir (örn. Oruç ve Ulusoy, 2008; Aksoy, Sönmez ve Merey, 2009). Bu çalışmada ise sosyal bilgiler eğitimi ile ilgili yüksek lisans tezlerinde araştırmacıların en fazla konu ve kavram öğretimi konusunu incelediği bulunmuştur. Bu konunun alt kategorilerinde ise sosyal bilgiler öğretimi, değer eğitimi, kavram öğretimi gibi konular dikkat çekmektedir. Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar (strateji, yöntem, teknik, uygulama) konusunda ise araştırmacılar beceri ve *storyline* yöntemini (dijital hikaye yazma) incelemiştir.

Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi ile ilgili araştırmalar incelendiğinde nicel araştırma yöntemlerinin daha çok kullanıldığı; bunu nitel araştırma yöntemlerinin takip ettiği ve karma araştırma yöntemlerinin ise az kullanıldığı belirlenmiştir. Göktaş ve ark. (2012) eğitim bilimleri alanında SSCI ve ULAK-BİM tarafından taranan dergilerde yayınlanan makalelerde %70’e yakın nicel, %27 oranında nitel ve ancak %3 oranında karma yöntemin kullanıldığını bulmuşlardır. Türkiye’de yapılan tez çalışmaları incelendiğinde Oruç ve Ulusoy (2008, akt. Tarman, Acun ve Yüksel, 2010) sosyal bilgiler eğitimi araştırmalarında en çok nitel araştırmaların kullanıldığını belirtmektedir. Saban ve ark. (2010) da Türkiye’de son yıllarda eğitim bilimleri alanında nitel araştırma yöntemlerine ilişkin çalışmalarda bir artış olduğunu vurgulamışlardır. Benzer şekilde Yıldırım (2010) Türkiye’de sosyal bilimler alanında yapılan nitel araştırma çalışmalarının sayılarının giderek arttığını belirtmiştir. Sosyal bilgiler eğitimi üzerine yapılan yüksek lisans tezlerindeki incelemede de özellikle 2013’den itibaren nitel araştırma yöntemlerinde artış olduğu gözlenirken; 2010’dan itibaren nicel araştırma yöntemlerinde bir azalma olduğu; yine 2010’dan itibaren karma araştırma yöntemi kullanımında bir artış olduğu görülmektedir.

Sosyal bilgiler eğitimi ile ilgili olarak yapılan araştırmaların örneklem grubu değerlendirildiğinde, yarıdan fazlasının branş öğretmenleri ve ortaokul öğrencileri olduğu görülmektedir. Diğer alanlarda olduğu gibi (örn. Göktaş ve ark., 2012), sosyal bilgiler eğitimi alanında da yapılan çalışmalarda örneklem büyüklüğünün çoğunlukla 1-200 arasında gerçekleştiği tespit edilmiştir. Çok büyük örneklemle çalışmama durumunun araştırmacıların daha çok nitel araştırma yöntemlerini tercih etmesinden veya zaman-maliyet hesabından kaynaklandığı düşünülebilir. Arık ve Türkmen’in (2009) bilimsel makaleleri incelediği çalışmalarda da en fazla öğretmen ve öğrencilerin örneklem gru-

bu olarak seçildiği belirtilmektedir. Öğretmen ve öğrencilerin kolay ulaşılabilir olmaları örneklem seçiminde rol oynayan ana etmendir.

Araştırma deseni, araştırmanın sorularını cevaplamak ya da hipotezlerini test etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen bir plandır. Bununla birlikte Türkiye’de yapılan araştırmaların genellikle katılımcıların genel durumlarını tespit etmeye yönelik betimsel çalışmalar olduğu söylenebilir. Sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde en çok nicel araştırma yöntemlerinden tarama araştırma deseninin kullanıldığı belirlenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden ise en fazla fenomenoloji (olgu bilim) deseni tercih edilmiş, karma araştırma deseni daha az kullanılmıştır.

Sosyal bilgiler ile ilgili tez araştırmalarında, diğer eğitim bilimlerindeki araştırmalara paralel olarak (ör. Gökteş ve ark., 2012) veri toplama aracı olarak en fazla anket kullanılmıştır. Anketi sırayla görüşme, akademik başarı testi, görüşme, doküman analizi ve gözlem takip etmektedir. Bu durum bu tür veri toplama araçlarının ekonomik, aynı zamanda hazırlama ve çoğaltılmasının kolay olması ve kısa sürede birçok kişiye uygulanabilir olmasından kaynaklanmaktadır. Sosyal bilgiler ile ilgili veri analiz yöntem ve teknikleri incelendiğinde ağırlıklı betimsel yöntemlerin kullanıldığı, daha sonra diğer nicel analiz yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

Sosyal bilgiler eğitimi yüksek lisans tezlerinin üniversitelere göre dağılımında incelenen yıllar arasında en çok çalışma Gazi Üniversite’sinde (%8,67) yapılmıştır. Bu üniversiteyi sırayla Marmara (%6,99), Atatürk (%5,06), Fırat (%5,06), Niğde (%4,58), ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (%4,34) takip etmektedir. Bu üniversitelerin tez sayılarının yüksek çıkmasındaki sebeplerden birisi bünyelerinde bulundurdukları akademik kadronun diğer üniversitelere göre daha fazla olmasından kaynaklanabilir. Ayrıca bu üniversitelerin öğrencilerine daha geniş araştırma imkânları sunmaları ve yüksek lisans programlarının diğer üniversitelere göre daha önceki yıllarda açılmış olması gibi sebepler de önemli bir etken olarak düşünülebilir.

ÖNERİLER

Sonuç olarak elde edilen bulgulara göre aşağıdaki öneriler sunulabilir:

- Yüksek lisans tezlerinde amaçlar yönünden daha çok keşfedici çeşitte araştırma yapıldığı düşünülürse *tanımlayıcı ve açıklayıcı* (Neuman, 2006) dolayısıyla, *yorumlayıcı ve eleştirel* yaklaşımlardaki araştırmaların artması yönünde çabalar olmalıdır.

- Sosyal bilgiler eğitimi ile ilgili araştırmalarda tarama ve deneysel araştırma desenleri dışında daha az kullanılan diğer araştırma desenleri (saha taraması, örnek olay incelemesi, tarihsel araştırma vb) ile çalışmalar zenginleştirilebilir.
- Örneklem grubu ile ilgili olarak, akademisyenlerin kendi çalışma alanları ile ilgili düşüncelerinin, görüşlerinin, kaygılarının ve eleştirilerinin tespit edilmesi düşünülebilir.
- Bununla birlikte eğitim planlaması yapan evrenlerin de çalışmalar kapsamına alınması, ayrıca farklı örneklem gruplarıyla karşılaştırma yapmayı sağlayacak çeşitlilikte örneklem seçilmesi hem literatürdeki bilgilerin çeşitlenmesine, hem de karar mekanizmalarına ulaşabilme sayesinde eğitim programlarının gelişimine katkı sağlayabilir.

KAYNAKLAR

Aksoy, B., Sönmez, Ö.F. ve Merey, Z. (2009). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yapılan Lisansüstü Tez Konularının 2005 Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programına Göre Değişiminin Değerlendirilmesi, *IV. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi*, (9 Ekim), İstanbul.

Arık, R.S. ve Türkmen, M. (2009). Eğitim Bilimleri Alanında Yayımlanan Bilimsel Dergilerde Yer Alan Makalelerin İncelenmesi. [Erişim tarihi: 20.02.2018]: <http://www.eab.org.tr/eab/2009/pdf/488.pdf>.

Başol, G. (2006). 2001- 2006 Yılları Arasında Türkiye’de Eğitim Alanında Belli Başlı İndeksli Dergilerde Yayımlanan Araştırma Makalelerin Metodolojik Bakımdan Değerlendirilmesi, *XV. Eğitim Bilimleri Kongresi: 13-15 Eylül 2006*, Muğla: Muğla Üniversitesi.

Çalık M. ve Sözbilir M. (2014). İçerik Analizinin Parametreleri. *TED Eğitim ve Bilim Dergisi*, 33-34.

Erden, M. (2000). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. İstanbul: Alkım Yayınları.

Göktaş, Y., Hasançebi, F., Varışoğlu, B., Akçay, A., Bayrak, N., Baran, M. ve Sözbilir, M. (2012). Türkiye’deki Eğitim Araştırmalarında Eğilimler: Bir İçerik Analizi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri. Educational Sciences: Theory & Practice*, 12(1), 443-460.

İncekara, S. (2009). Uluslararası Alanda Coğrafya Eğitimi Araştırmaları ve Türkiye’den Örnekler: Mevcut Durum Ve Gelecek Yönler. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 21, 123-136.

Kahyaoğlu, M. (2016). Türkiye’de Çevre Eğitimi Üzerine Yapılan Araştırmalar: Bir İçerik Analizi Çalışması, *Marmara Coğrafya Dergisi*, 34, 50-60.

- Karadağ, E. (2009). Eğitim Bilimleri Alanında Yapılmış Doktora Tezlerinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 75-87.
- Lee, M.H., Wu, Y.T. & Tsai, C.C. (2009). Research Trends in Science Education From 2003 To 2007: A Content Analysis Of Publications İn Selected Journals. *International Journal of Science Education*, 31(15), 1999-2020.
- Neuman, W.L. (2006). *Social Research Methods: Qualitative And Quantitative Approaches*, (6nd. Ed.), Boston, MA: Pearson.
- Paykoç F. (1995). İlköğretim Okullarında Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Sorunları, Sosyal Bilgiler Eğitiminde Çağdaş Yaklaşımlar, Ankara: TED Yayınları.
- Paykoç, F. (1991). *Tarih Öğretimi*, Eskişehir: A.Ü. Yayınları.
- Oruç, Ş. ve Ulusoy, K. (2008). Sosyal Bilgiler Alanında Yapılan Tez Çalışmaları. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26: 121-132.
- Saban, A., Koçbeker, N. ve Saban, A. (2010). Eğitim Bilim Alanında Nitel Araştırma Metodolojisi ile Gerçekleştirilen Makalelerin Analiz Edilmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 125-142.
- Safran, M. (2008). Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi. Ankara: Pegem Yayınları.
- Sönmez, Ö.F., Merey, Z., Kaymakçı, S. (2009). Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Alanında Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Değerlendirilmesi, *I. Uluslararası Avrupa Birliği, Demokrasi, Vatandaşlık ve Vatandaşlık Eğitimi Sempozyumu*, 28-30 Mayıs, Uşak.
- Şahin, M., Yıldız, D.G. ve Duman, R. (2009). Türkiye'deki Sosyal Bilgiler Eğitimi Tezleri Üzerine Bir Değerlendirme, *IV. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi*, (9 Ekim), İstanbul.
- Tarman, A., Acun, İ. ve Yüksel, Z. (2010). Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanındaki Tezlerin Değerlendirilmesi, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5: 66-69.
- Tarman, B., Güven, C. ve Aktaşlı, İ. (2011). Türkiye'de sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılandırılan doktora tezlerinin değerlendirilmesi ve alana katkıları, *Selçuk Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, K. (2010). Nitel Araştırmalarda Niteliği Arttırma. İlköğretim Online. 9(1): 79-92. [Erişim tarihi: 20.02.2018]: <http://ilkogretim-online.org.tr>.
- Yüksel, S., Gündoğdu, K. Akyol, B.ve Vural, R.A. (2016). Hayat Boyu Öğrenme Konusunda Yayımlanan Tez ve Makalelere İlişkin Bir İçerik Analizi: 2000-2015. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 18(2): 1491-1513.

Extended Abstract

As is known, researchers search the literature for the purpose of discovering what has been done before to avoid missing informants and repetition. This is the key to the literature search. The search and sorting of information in the literature takes considerable time. It is observed that the content analysis work is increasing to decrease the disadvantages of the bulky literature, to put together the studies done, to reveal their characteristics or to compare. It is noteworthy that there are many content analysis studies in order to close this gap (for example, Başol, 2006; Oruç and Ulusoy, 2008; Arık and Türkmən, 2009; Sönmez, Merey and Kaymakçı, 2009; İncekara, 2009; Karadağ, 2009; Lee, Wu and Tsai, 2009; Saban, Koçbeker and Saban, 2010; Tarman, Güven and Aktaşlı, 2011; Göktaş and others, 2012; Kahyaoğlu, 2016; Yüksel, Gündoğdu, Akyol and Vural, 2016). These studies are carried out in the fields that include specific topics such as educational sciences, science, geography, environmental education, mathematics, even lifelong learning.

Work on master’s thesis in social studies education in Turkey was determined to have an insufficient number. Some of the studies include Oruç and Ulusoy (2008), Aksoy, Sonmez, Merey and Kaymakçı (2009), Sonmez, Merey and Kaymakçı (2009). For example, Oruç and Ulusoy (2008) studied the theses written between 2000 and 2007. This research suggests that many authors use deficient research methods in the theses related to the Social Studies Education and that the selection of thesis’ subjects is not authentic. A total of 118 master’s thesis made between 1998-2008 were investigated by Aksoy, Sönmez, Merey and Kaymakçı (2009), and it was aimed to present how the social studies curriculum of 2005 reflects on the thesis on Social Studies Education. It is stated that the number of master’s thesis was increased after 2005 in the study. In another study by Şahin, Yıldız and Duman (2009) the years of the thesis, the universities that the theses have been done, and the titles of the consultants were grouped.

The aim of this study is to establish the descriptive characteristics of the master’s thesis carried out in the field of *Social Studies Education* in Turkey between 2010 and 2017. For this purpose, answers to the following questions were searched:

1. What is the distribution of the master’s theses by years written in social studies education in Turkey?
2. What are the master’s theses topics in the field of social studies education in Turkey widely preferred?

3. Which methods are widely used in the social studies education master's theses in the social studies education in Turkey?
4. Which research designs of the master's thesis in the social studies education has been widely used in Turkey?
5. Which data collection tools of the master's thesis in the social studies education has been widely used in Turkey?
6. How are the sample group characteristics of the master's theses in the social studies education in Turkey?
7. What kind of data analysis methods are widely used in the social studies master's thesis in Turkey?
8. What is the distribution of the social studies education master's theses by universities in Turkey?

This study is a descriptive research in the document review model. It constitutes social studies general trends of the social studies education master thesis. 415 master theses, written between September 1, 2010 and June 30, 2017, were examined at 54 universities in Turkey. The collected data were subjected to content analysis based on the documentary review, and the meaningful parts of the data were named. The theses were grouped according to date, university, subject, research design, data collection tool, analysis method, sample group and quantity. The characteristics of the theses were expressed by frequency and percentage values from descriptive statistical tools; the data were presented by tables and graphs.

In this study, the number of master's theses on social studies education in Turkey was determined that there was an increase from 2010. There are fluctuations in the distribution of theses by years. The year 2014 has been the year of study with 70 dissertations and a percentage was 16.87%. In the master theses, researchers have been studying mostly the subject of *topic and concept education*. In the subcategories of this subject, it was found that *social studies education, value and concept education* were important issues. As for *new approaches in social studies teaching (strategy, method, technique, practice)*, the researchers have studied *skills and the storyline method (digital story writing)*. It has been determined that qualitative research methods followed quantitative research methods, whereas mixed research methods were rarely used.

Due to teachers and students are easily reached target groups they were the most focused sample groups. The studies were mostly descriptive to identify

the overall status of the participants. It has been determined that the research design was used in the quantitative research methods in the master thesis carried out in the field of social studies education. Among the qualitative research methods, the most preferred design was phenomenology (case study), and the mixed research design was used less frequently.

The questionnaires were the most used data collection tools. When data analysis methods and techniques were examined, it was seen that descriptive methods were heavily used; henceforth other quantitative analysis methods and techniques were used. Between the years studied in the distribution by universities, more amounts of theses was carried out in Gazi University, Atatürk, Fırat, Niğde and Muğla Sıtkı Koçman University. One of the reasons for the high number of master theses in these several universities is mostly due to the fact that the academic staff of these universities hold is more than the others. In addition, these universities offer more research opportunities, and the fact that the graduate programs were launched in previous years compared to other universities, therefore having time for more research.

According to the findings obtained, the following suggestions can be presented:

- If it is deemed that more research on *exploratory* studies are being conducted as *descriptive* and *explanatory* (Neuman, 2006), therefore, efforts should be made to increase the research in *interpretation* and *critical* approaches.
- Studies in social studies education can be enriched with other less used research patterns (field survey, case study, historical research, etc.), besides screening and experimental research designs.
- Regarding the sample group, it may be possible to consider the academicians’ thoughts, opinions, concerns and criticisms related to their field of study.
- Along with this, more research should be done on samples that are in the planning part of the social studies education. In addition, the selection of a variety of samples to compare with different other sample groups may contribute to the development of training programs by diversifying the information in the literature as well as by reaching decision mechanisms.